

К. Р. Слюсаренкоаспірантка кафедри загальної теорії права та держави
Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

У статті висвітлено проблему недостатнього правового регулювання штучного інтелекту. Досліджено законодавство України та зарубіжних країн у цій галузі. Проаналізовано сфери взаємодії людини та штучного інтелекту, позитивну практику і ризики його використання. Розглянуто сучасний стан розвитку штучного інтелекту, перспективи визнання його суб'єктом права у майбутньому. Підтримано позицію, що незалежний штучний інтелект доцільно розглядати як «електронну особу» або квазісуб'єкт права. Досліджено, що творча діяльність штучного інтелекту віднесена до категорії права особливого роду (*sui generis*).

Встановлено, що використання штучного інтелекту без належного нагляду та правового регулювання може призвести до дезінформації, пропаганди, дискримінації та навіть руйнування економіки. Зазначено, що на даний час суб'єктом, відповідальним за некоректну роботу штучного інтелекту, залежно від обставин справи, є його розробник або користувач. Висвітлено необхідність захисту інформації, зокрема персональних даних людей, від некоректної роботи програм зі штучним інтелектом та детальної розробки етичних принципів їх використання.

Досліджено використання технологій штучного інтелекту Україною у війні з російською федерацією. Зроблено висновок, що сучасні технології допомагають нам ефективно боротися із супротивником, який значно перевищує нас у кількості, однак слід обачно використовувати штучний інтелект, враховуючи всі можливі ризики та відповідальність. Головним пріоритетом при використанні штучного інтелекту Україною має бути створення безпечного для людини цифрового середовища.

Ключові слова: юриспруденція, штучний інтелект, інформаційне право, правосуб'єктність, право інтелектуальної власності, інформаційні технології, право *sui generis*, тенденції розвитку юриспруденції.

Постановка проблеми. Під час технологічної конференції Web Summit у Лісабоні (2017 р.) Стівен Хокінг розпочав свою промову із наступних слів: «Створення *Artificial Intelligence* (штучного інтелекту) може бути як найбільшим успіхом в історії нашої цивілізації, так і найгіршою подією. Ми просто не знаємо. Невідомо, чи буде *Artificial Intelligence* безкінечно допомагати нам, чи просто відсуне нас вбік, розвиваючись все ширше, чи знищить нас».

Раніше штучний інтелект (ШІ) був мрією філософів, фантазією науковців, яка, здавалося б, віддалена від нас століттями майбутнього наукового прогресу. Ще в стародавньому світі існували легенди про творіння, неживі істоти, яких їхні творці наділили свідомістю та здатністю мислити. Підґрунтя для створення штучного інтелекту заклали філософські вчення, в яких

людське мислення описували як процес механічного маніпулювання символами, а втілив ці ідеї в реальність та поклав початок створення машинного інтелекту у 1950-х роках видатний математик і криптограф Алан Тюрінг.

Нині штучний інтелект став частиною нашого буття, він вже існує серед нас разом зі своїми позитивними якостями та недоліками, активно використовується у різних сферах людського життя. Щодня ми користуємось Face ID у телефоні або друкуюмо текст за допомогою Т9, в сучасних машинах і літаках вбудована функція автопілота, набирають популярності юридичні чат-боти, штучний інтелект використовується при написанні позовних заяв, скарг та інших процесуальних документів. Як прогнозують науковці, через певний час штучний інтелект зможе самостійно виконувати юридично

значущі дії та замінити людину в багатьох процесах, які можна автоматизувати.

Штучний інтелект дуже активно розвивається останнім часом. Китай у 2017 році запровадив цифровий суд, в якому замість судді працює ШІ, для вирішення спорів у сфері авторського права, а також певних категорій господарських спорів. У Великобританії суддям дозволили користуватися ШІ при написанні текстів судових рішень, з'являються чат-боти, що надають користувачам юридичні послуги та створюють документи. Одним із юридичних чат-ботів в Україні є Contractum, який створює договори та проводить перевірку контрагентів за лічені хвилини – це все вказує на тенденцію до збільшення автоматизації та використання провідних технологій у юридичній галузі, що значно заощадить час юристів при роботі із документами.

Однак штучний інтелект може бути не лише корисним, а й, без достатнього контролю або зловживання ним, створювати дезінформацію чи пропаганду, фальсифікувати дані та спричинити багато шкоди людині. Саме тому постала необхідність його правового регулювання.

Стан дослідження. Незважаючи на те, що штучний інтелект є новим для нас явищем, багато вітчизняних науковців присвячують свої роботи його дослідженню. Даній проблематиці присвячені праці Н.В. Гетьманцевої, М.В. Карчевського, О.В. Кохановської, О.Ф. Скакун, Є.О. Харитонова та О.І. Харитонovoї, Ю. М. Щербина та багатьох інших авторів.

Метою статті є дослідження правового регулювання штучного інтелекту в Україні і світі, висвітлення проблематики даної теми і перспектив розвитку сучасної юриспруденції в світлі активного використання штучного інтелекту у багатьох сферах життя людини.

Виклад основного матеріалу. Перш за все, слід надати визначення поняттю штучний інтелект. Започаткував цей термін Джон Маккарті, який визначав штучний інтелект як науку і технологію створення інтелектуальних машин та інтелектуальних комп'ютерних програм, пов'язану із аналогічною задачею використання комп'ютерів для розуміння людського мислення, однак ШІ не повинен обмежуватись методами біологічного спостереження.

На жаль, в Україні наявна проблема недостатнього правового регулювання штучного інтелекту, адже не врегульована специфіка його правового статусу та відповідальність за некоректну роботу. Першим вагомим зрушенням для подолання прогалів у вітчизняному

законодавстві стала розробка у 2020 році *Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні*, яка визначає штучний інтелект як «організовану сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань» [1].

Штучний інтелект здатний моделювати роботу мозку людини завдяки відтворенню когнітивної функції, аналогічної за критеріями, характеристиками і показниками відповідним функціям людини. Залежно від здатності до самоудосконалення та мислення його можна умовно *класифікувати* на слабкий, сильний та суперінтелект (штучний інтелект, що може перевищувати людський розум). Останній в майбутньому може стати суб'єктом правовідносин.

На думку Б.С. Щербини, штучний інтелект проходить три етапи юридичного розвитку: 1) новостворений ШІ; 2) несамотійний ШІ; 3) незалежний ШІ. Саме на третьому етапі штучний інтелект отримує змогу бути позивачем чи відповідачем у суді, обіймати посади в державних органах, створювати юридичних осіб, наймати робітників та створювати собі подібних штучних інтелектів відповідно до законодавства [2, с. 145-146].

За словами О.В. Кохановської, сприйняття юридичною спільнотою і суспільством концепції штучного інтелекту як суб'єкта права може нести непередбачувані за своїми наслідками результати, тому необхідно адекватно регулювати відносини у цій сфері. Пошуки юристів-теоретиків і практиків, дискусії на цю тему мають відбуватися постійно, з урахуванням швидкості технічного та інформаційного прогресу [3, с.97].

Підтримує цю позицію І.В. Діордіца, який зазначає, що на основі дослідження питання адміністративно-правового регулювання кібербезпеки України можна зробити висновок, що штучний інтелект вже зараз можна розглядати як рівноправного учасника правовідносин, тому необхідно прописати правила його співіснування з біологічною людиною [4, с.141-142].

Є.О. Харитонов та О.І. Харитонова визначають штучний інтелект як квазі-юридичну особу. Науковці пропонують включити до видів право-

суб'єктності юридичної особи таке положення як «кіберздатність» - здатність бути активним учасником відносин у ІТ-сфері та те, що кіберздатність може реалізовуватися не тільки за допомогою правочинів, а й юридичних вчинків [5, с.45].

Оскільки ряд вчених погоджується з тим, що штучний інтелект є саме суб'єктом права, слід визначити його ознаки. Штучний інтелект є технічною системою, яка наділена ознаками інтелекту (піддається навчанню, здатна розуміти і розпізнавати інформацію, вирішувати поставлені перед собою задачі і приймати рішення). Як тільки ШІ зможе усвідомлювати та керувати своїми діями, він стане новим суб'єктом правовідносин.

Чи реальні такі прогнози? Вважаємо, що так. У Данії було створено синтетичну політичну партію, очільником якої є чат-бот Ларс. А в Саудівській Аравії у 2017 році на саміті «Інвестиційна ініціатива майбутнього» правовий статус продукту штучного інтелекту вперше в світі порівняли до правосуб'єктності людини, надавши андроїду Софії, оснащений штучним інтелектом, громадянство Саудівської Аравії. Отже, хоча ШІ і базується на комп'ютерних програмах, створених людиною, однак в силу наукового прогресу він набуває здатності до саморозвитку, а тому виходить за межі об'єкта права. Незалежний штучний інтелект вже доцільніше розглядати як «електронну особу» або квазісуб'єкт права, що може усвідомлювати фактичну сторону своєї діяльності, оцінити суспільну небезпечність певних дій або бездіяльності та обирати відповідну модель поведінки.

Наша держава активно співпрацює з міжнародними організаціями та впроваджує європейський досвід з питань правового регулювання і використання штучного інтелекту, зокрема є членом Спеціального комітету зі штучного інтелекту при Раді Європи, а також брала активну участь в обговоренні Всесвітньої організації інтелектуальної власності. Загальний регламент про захист персональних даних 2016 р. (GDPR) став орієнтиром для законопроектів №5628 про захист персональних даних в Україні, який хоч і не було прийнято, але основні принципи GDPR дотримуються вітчизняними компаніями на добровільних засадах.

Національна асоціація адвокатів України створила *Робочу групу з питань правового регулювання штучного інтелекту та рекомендацій до законодавства*, завданням якої є сприяння розвитку галузі ШІ, визначення меж

його використання, а також допомога в забезпеченні належного захисту прав людини під час використання систем штучного інтелекту шляхом створення рекомендацій до законодавства в цій сфері. Вагомим кроком в регулюванні штучного інтелекту також стала розробка Міністерством цифрової трансформації Дорожньої карти регулювання штучного інтелекту в Україні, яка серед своїх цілей визначає захист прав людини від ризиків розробки та використання систем, оснащених штучним інтелектом.

Штучний інтелект постійно працює з величезними обсягами інформації, здатний самостійно збирати дані із відкритих джерел та використовувати їх. Оскільки науковий прогрес досяг такого результату, що віртуальну реальність дедалі складніше відрізнити від справжнього буття, проблеми використання штучного інтелекту стають все гострішими. Програми, які функціонують завдяки ШІ, без належного контролю над ними, можуть фальсифікувати дані, генерувати фото та відео і поширювати дезінформацію в мережі Інтернет.

Показовим прикладом шкідливої діяльності ШІ є скандал із мовним застосунком ChatGPT, який згенерував неправдиву інформацію стосовно мера австралійського міста. Замість даних про те, що Браян Гуд допоміг викрити спроби підкупу іноземцями банківських працівників, ChatGPT на запит видає інформацію про те, що Б. Гуд був визнаний винним у хабарництві та корупції, за що його було притягнуто до кримінальної відповідальності. Цей скандал міг би закінчитися першим в світі позовом проти штучного інтелекту, однак адвокати мера надали розробнику ChatGPT OpenAI термін для виправлення недостовірної інформації. Оскільки в березні 2023 року відбувся масовий витік персональних даних користувачів даного застосунку, влада Італії обмежила доступ до ресурсу ChatGPT у зв'язку із занепокоєнням щодо конфіденційності інформації та відсутності контролю щодо його використання.

Ще одним серйозним викликом для інформаційної безпеки стала поява новітньої технології маніпуляції аудіо- та відеозаписами *deepfake*, завдяки чому людям надзвичайно складно відрізнити правду від створених технологіями продуктів.

«Deepfake» - це метод синтезу зображень людини на основі штучного інтелекту. Дане поняття утворилося зі слів *deep learning* (глибоке навчання) та *fake* (підробка). За допомогою цієї технології, яка з'явилася у 2016 році,

створюються дуже реалістичні, але сфальсифіковані фото- і відеозображення людей. Головні загрози deepfake – підрив авторитету та довіри до засобів масової інформації через публікації в ЗМІ неперевіраних матеріалів; використання його в шахрайських цілях.

Фахівці з інформаційної безпеки вважають, що внаслідок великого поширення фейкових матеріалів певної миті аудіозаписи, фотографії та відеозаписи більше не зможуть використовуватись як докази у суді. Схожої думки і Д.М. Цехан. Вчений наголошує, що головною перешкодою, яка на сьогодні унеможлиблює використання цифрової інформації в якості доказу, є відсутність експертних методик її ідентифікації та аутентифікації [6, с.128]. Щоб побороти дану системну проблему, слід розробити порядок підтвердження аутентичності інформації як доказів, врегулювати в Україні відповідальність за створення дипфейків, а також зобов'язати засоби масової інформації перевіряти дані та матеріали перед їх публікацією. Слід звернути увагу на законодавчу практику Великобританії, в якій у законі «Про безпеку в інтернеті» (Online Safety Bill) криміналізовано поширення дипфейків. США закріпили в законодавстві також заборону на створення дипфейків з метою дискредитації особи, вчинення злочинів або в політичних цілях.

Однак, дана технологія може бути і корисною для суспільства за умови її етичного використання. Надзвичайно креативним способом корисного використання дипфейку є розробка USC Shoah Foundation «Dimensions in Testimony». На основі раніше записаних відеоінтерв'ю осіб, що пережили Голокост, створюються їхні інтерактивні біографії. Відвідувачі музею в будь-який час можуть «поспілкуватися» зі свідками геноциду, ставити їм запитання та отримувати відповіді на основі записаних раніше інтерв'ю. Таким чином з'являється зовсім новий досвід вивчення історії попередніх поколінь [7].

Хто нестиме відповідальність за такі інциденти? Оскільки на даний час штучний інтелект не визначено суб'єктом правовідносин, то притягнути до відповідальності за його некоректну роботу можна лише розробників чи користувачів. Зараз питання відповідальності, пов'язаної із використанням штучного інтелекту не врегульовано однозначно, тому для визначення суб'єкта, відповідального за некоректну роботу ШІ, потрібно встановлювати в кожному випадку причинно-наслідковий зв'язок між дією

та обставинами, які потягли за собою негативні наслідки. Наприклад, якщо відбувся збій в роботі автопілота на транспортному засобі внаслідок недоліків самої програми - відповідальність нестиме її розробник, а якщо збій стався внаслідок несанкціонованого втручання в роботу програми третіх осіб – винними є ці особи. Аналогічно можна визначити, хто саме нестиме відповідальність за створену за допомогою ШІ неправдиву інформацію. Ці, та багато інших завдань і виступатимуть основою подальших розвідок сучасної юриспруденції.

Ілон Маск разом із групою провідних експертів зі штучного інтелекту опублікували відкритий лист із закликом призупинити подальші розробки в цій сфері, доки не розроблять протоколи та стандарти безпеки, які регулюватимуть штучний інтелект. Автори листа наголошують на тому, що ШІ становить велику небезпеку для людства і може призвести до економічних та політичних потрясінь. За словами Ілона Маска, штучний інтелект є фундаментальним ризиком для існування людської цивілізації, адже рано чи пізно він може вийти з-під контролю.

Великим позитивним зрушенням для подолання проблем, пов'язаних із використанням сучасних технологій, стало узгодження Європарламентом Закону про штучний інтелект (Artificial Intelligence Act), який скоріше за все набере чинності на початку 2025 року і стане першим в світі комплексним законодавчим регулюванням ШІ. Головною метою закону є створення безпечного, прозорого, відстежуваного та екологічно чистого штучного інтелекту, тому *забороняється* використовувати штучний інтелект для когнітивних маніпуляцій, що негативно впливають на людину, збирати дані та зображення людей із відкритих джерел для створення баз даних, проводити соціальну класифікацію людей за будь-якими ознаками, використовувати ШІ для відстеження обличчя у людних місцях. Як виняток, таке використання можливе лише правоохоронними органами за рішенням суду для пошуку окремих людей, підозрюваних у найтяжчих злочинах, а також для упередження реальних чи майбутніх загроз, терористичних актів. Відповідно до законопроекту, користувачі зможуть подавати скарги і отримувати змістовні пояснення, а штрафи для розробників за порушення законодавства в сфері ШІ будуть сягати від семи з половиною до тридцяти п'яти мільйонів євро [8].

За словами розробників закону, комплексне регулювання штучного інтелекту з боку Євро-

пейського Союзу стане позитивним прикладом для урядів багатьох держав, а компанії зі штучним інтелектом, які підкоряються правилам ЄС, вірогідно поширять певні зобов'язання за межі континенту разом зі своєю продукцією.

Незважаючи на позитивні аспекти законопроекту, він має і певні спірні моменти. За словами Елли Якубовської, старшого радника European Digital Rights, «Важко радити закону, який вперше в ЄС зробив кроки до легалізації публічного розпізнавання обличчя в реальному часі у всьому блоці»[9].

Інформація дуже тісно переплітається з інтелектуальною діяльністю, а інколи виступає результатом такої діяльності. Оскільки за допомогою штучного інтелекту створюються (і продаються за значні кошти) картини, музика, літературні твори, то постала необхідність визначити як будуть врегульовані права інтелектуальної власності на об'єкти, створені штучним інтелектом.

Для країн англосаксонського права характерним є підхід, що права інтелектуальної власності можуть належати виключно людині, а тому штучний інтелект не може бути ними наділений. Законодавство Великобританії містить норму, згідно якої право власності на об'єкти, створені машиною, належить особі, яка вжила заходів для вироблення такого твору. Австралійське законодавство пішло дещо іншим шляхом і визначило, що твори, які створені штучним інтелектом, взагалі не можуть захищатися авторськими правами, адже вони створені не людиною.

Україна має схожу з європейською правову позицію, згідно якої автором визнається фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір, тому штучний інтелект не може бути наділений авторськими правами. Відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права» 2023 року (далі – Закон) самостійну творчу діяльність штучного інтелекту було віднесено до категорії права *sui generis* (унікальної правової конструкції). Відповідно до статті 8 Закону, «Неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (програмами), охороняються правом особливого роду (*sui generis*)». Стаття 33 Закону зазначає, що суб'єктами права *sui generis* на об'єкти інтелектуальної власності можуть бути особи, яким належать майнові права чи ліцензійні повноваження на комп'ютерну програму – творця таких об'єктів. Неоригінальний об'єкт охороняється правом *sui generis* строком на 25 років, а особисті немайнові права щодо нього не виникають.

Закон також передбачає можливість осіб, яким належить право *sui generis*, звертатися до суду за його захистом [10].

В яких сферах Україна використовує штучний інтелект? Національне агентство з питань запобігання корупції нещодавно почало залучати ШІ до перевірки декларацій державних службовців. В нашій країні також успішно працює Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система (ЄСІТС) та впроваджується концепція Цифрової держави завдяки створенню онлайн-порталу державних послуг «Дія» - амбіціозного проекту держави у смартфоні, в якій будуть доступні 100% публічних послуг. Статистика за січень 2024 року показує, що «Дією» вже користуються понад 20 мільйонів українців із різних куточків світу.

Також штучний інтелект активно використовується нами у війні з російською федерацією. Наприклад, можна зазначити, що Міністерство оборони за підтримки західних країн та США активно розвиває технологічну перевагу задля перемоги над країною-агресором. За словами Міністра оборони Рустема Умерова, «війну виграють технології». Вже зараз ЗСУ використовує дрони, що обладнані штучним інтелектом, які можуть самостійно розпізнавати ворожу техніку, передавати інформацію про її координати в командний пункт та навести на ціль відповідні засоби для атаки. Окрім цього, наша країна з березня 2022 року користується технологіями американської компанії розпізнавання обличчя Clearview AI для ідентифікації російських солдатів. За допомогою Clearview AI можна дізнатися ім'я людини, місце проживання та отримати посилання на сторінки у соціальних мережах. Цю технологію з базою даних у понад 20 мільярдів фото використовують правоохоронні органи США. Однак Clearview AI має небездоганну репутацію - IT-гіганти Twitter, YouTube та Facebook висунули їй вимогу видалити всі зібрані компанією фото їхніх користувачів, також накази видалити всі дані своїх громадян висунули Італія, Франція та Великобританія. Експерти вважають, що використання цієї програми українськими військовими має багато ризиків – від масового стеження та інших зловживань до масштабного збою програми (відповідно – витік персональних даних українців) та перешкод для України до вступу у Європейський Союз. Тому нашій країні слід обмірковувати всі ризики і можливі негативні наслідки використання даної технології, в тому числі і відшкодування шкоди за втручання у персональні дані.

Висновки. Штучний інтелект вже є невід'ємною частиною нашого життя. Окрім безлічі корисних функцій, ШІ за недостатнього правового регулювання та контролю над ним може становити величезну загрозу - фальсифікувати дані, поширювати дезінформацію та пропаганду, руйнувати економіку, проявляти расизм, або навіть, за словами Ілона Маска, «створити диктаторський режим і владарювати вічно». Єдиним шляхом подолання цієї глобальної проблеми є ефективний контроль над штучним інтелектом, розробка комплексного законодавчого регулювання цієї галузі та етичних принципів використання ШІ. Люди повинні з відповідальністю поставитись до розробки штучного інтелекту, аби він допомагав нам, а не став загрозою для нашого існування.

Правовий статус штучного інтелекту поки що залишається туманним. За прогнозами вчених, суперінтелект може з часом за правовим статусом прирівнятись до правосуб'єктності людини, доказом чого є надання людиноподібному роботу Софії громадянства Саудівської Аравії. Однак нині ШІ є об'єктом правовідносин, тому не може самостійно нести відповідальність за некоректну роботу чи бути наділеним авторськими правами на продукти своєї діяльності. Вітчизняне законодавство наділяє програми, що створюють об'єкти інтелектуальної власності, правами особливого роду (*sui generis*).

Україна є однією з передових країн по використанню штучного інтелекту, особливо в сфері оборони країни. Однак нам слід обачніше ставитись до нових технологій і враховувати всі можливі ризики й наслідки використання новітніх розробок, аби захистити персональні дані власних громадян. Також наша країна потребує удосконалення правового регулювання у сфері штучного інтелекту. Головним пріоритетом при використанні сучасних технологій Україною має бути створення безпечного для людини цифрового середовища.

Список використаної літератури:

1. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: схвалено розпорядженням Кабі-

- нету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.
- Щербина Б.С., Ткаченко В.В. Штучний інтелект як суб'єкт цивільного права. *Юридичний вісник*. 2021. Вип.1 (58). С. 142-148.
 - Кохановська О. В. Цивільно-правова відповідальність суб'єктів інформаційних відносин за умов подальшого розвитку автономних роботів і штучного інтелекту. Модернізація цивільно-правової відповідальності. Матвеевські цивілістичні читання. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 18 жовт. 2019 р. / відп. ред. Р. А. Майданик. К., 2019. С. 94–98.
 - Діордіца І.В. Адміністративно-правове регулювання кібербезпеки України: Дис. доктора наук 12.00.07. Запоріжжя. 2018. 521 с.
 - Харитонов Є.О., Харитонova О.І. До проблеми цивільної правосуб'єктності роботів: матеріали наук.-практ. конф. Інтернет речей: проблеми правового регулювання та впровадження, м. Київ, 29 листопада 2018 р., НТУУ “КПІ ім. Ігоря Сікорського” / упоряд. В.М. Фурашев, С.О. Дорогих. Київ: Вид-во “Політехніка”, 2018. С. 42-46.
 - Кіберзлочинність та електронні докази: навч. посібник / Б. М. Головін, О. І. Денькович, В. В. Луцик, Д. М. Цехан; за ред. канд. юрид. наук, доц. Ольги Денькович, д-р права, проф. Габріеле Шмельцер. Електрон. вид. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 298 с.
 - Dimensions in Testimony. Speak with survivors and other witnesses to the Holocaust and other genocides through their interactive biographies. URL: <https://sfi.usc.edu/dit>
 - Artificial Intelligence Act: deal on comprehensive rules for trustworthy AI. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231206IPR15699/artificial-intelligence-act-deal-on-comprehensive-rules-for-trustworthy-ai#:~:text=>
 - Europe agrees landmark AI regulation deal. URL: <https://www.reuters.com/technology/stalled-eu-ai-act-talks-set-resume-2023-12-08/>
 - Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n725>

Slusarenko K. R. Information law in the era of artificial intelligence: challenges and prospects of the development of modern jurisprudence

The article highlights the problem of insufficient legal regulation of artificial intelligence. The legislation of Ukraine and foreign countries in this field has been studied. Areas of interaction between humans and artificial intelligence, positive practice and risks of its use are analyzed. The current state of the development of artificial intelligence, the prospects of recognizing it as a subject of law in the future are considered. The position that independent artificial intelligence should be

considered as an “electronic person” or a quasi-subject of law is supported. It has been investigated that the creative activity of artificial intelligence is classified as a sui generis right.

It has been established that the use of artificial intelligence without proper oversight and legal regulation can lead to misinformation, propaganda, discrimination and economic destruction. It is noted that at present, the entity responsible for the incorrect operation of AI, depending on the circumstances of the case, is its developer or user. The need to protect information, in particular people’s personal data, from improper operation of programs with artificial intelligence and the detailed development of ethical principles for their use is highlighted.

The use of artificial intelligence technologies by Ukraine in the war with the Russian Federation is studied. It is concluded that modern technology helps us effectively fight against an adversary that vastly outnumbers us, but artificial intelligence should be used cautiously, taking into account all possible risks and responsibilities. The main priority when using artificial intelligence in Ukraine should be the creation of a safe digital environment for people.

Key words: *jurisprudence, artificial intelligence, information law, legal personality, intellectual property law, information technology, sui generis law, trends in jurisprudence development.*